

فآقرءوا ما تيسر من القرآن

آموزش صحت قرائت نماز

ویژه کارکنان محترم و خدوم بیمارستان فوق تخصصی

خاتم الانبیاء (ص) و خانواده محترمشان

آموزش
صحت قرائت نماز
همراه با نوار آموزشی

تنظیم: معاونت آموزش مؤسسه مهد قرآن
آماده سازی و چاپ: مهد قرآن استان تهران
۱۳۸۵

آموزش صحت قرائت نماز همراه با نوار آموزشی / تنظیم معاونت آموزش مؤسسه مهد قرآن -
تهران : مؤسسه مهد قرآن ، ۱۳۸۵ .

ISBN 964-7275-04-8 : ۳۵۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا .

۱ . نماز - - راهنمای آموزشی . الف . مؤسسه مهد قرآن . معاونت آموزش .

ب . عنوان : صحت قرائت نماز .

۲۹۷ / ۳۵۳۰۷

۱۴۷ / ۷ / ۲۷۸

۱۶۸۴۸ - ۸۳ م *

کتابخانه ملی ایران

عنوان	: آموزش صحت قرائت نماز
تنظیم	: معاونت آموزش مؤسسه مهد قرآن
آماده سازی و چاپ	: مهد قرآن استان تهران
حروفچینی و صفحه آرایی	: مسعود لاهوت
ناظر فنی چاپ	: هاشم نادرزاده مقدم
ناشر	: مؤسسه مهد قرآن
نوبت چاپ	: چهارم ، بهار ۱۳۸۵
شمارگان	: ۵۰۰۰ جلد
قیمت	: ۳۵۰ تومان
نشانی	: تهران ، خیابان خراسان ، کوچه مسجد مرحوم آیه اله فومنی
تلفن	: ۳۳۵۶۸۸۱۱ - ۴
شابک	: ۹۶۴ - ۷۲۷۵ - ۰۴ - ۸

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است .

فہرست مطالب

صفحہ	عنوان
۴	مقدمہ
۷	درس اول اذان و اقامہ
۱۴	درس دوم قرائت سورہ حمد (۱)
۱۸	درس سوم قرائت سورہ حمد (۲)
۲۱	درس چہارم قرائت سورہ توحید
۲۴	درس پنجم رکوع و سجود
۲۸	درس ششم قنوت
۲۹	درس ہفتم تسبیحات اربعہ
۳۰	درس ہشتم تشهد
۳۲	درس نہم سلام
۳۴	درس دہم قرائت سورہ کوثر - عصر و قدر

وَاقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

نماز را به یاد من بپا دار «قرآن کریم»

خدای منان را سپاس که نماز را وسیله ارتباط عابد و معبود قرار داد تا از این طریق بندگانش بتوانند به آن مقام قرب الهی نزدیک شده و عاشقانه معشوقشان را بستانند.

از آنجا که نماز از تکالیف و واجبات ما مسلمانهاست برای اینکه بتوانیم این تکلیف را به خوبی و صحیح انجام دهیم باید ابتدا سعی کنیم اذکار آنرا درست قرائت کنیم و سپس در وادی درک و فهم این اذکار قدم برداریم و همانطور که می دانیم رعایت نکردن صحت قرائت نماز ، سبب بطلان نماز می شود.

هدف این مجموعه نیز آموزش رعایت صحت قرائت نماز و فصاحت آن می باشد و می دانیم که صحت قرائت نماز یک تکلیف شرعی است و با توجه به اینکه عبارات و اذکار نماز چندان هم زیاد نیست ما می توانیم با در نظر گرفتن یک زمان محدود ولی با یک برنامه منظم و دقیق قرائت نمازمان را صحیح کنیم تا مورد قبول حق تعالی واقع شود.

این مجموعه شامل ۱۰ درس می باشد و اشکالات متداولی که ممکن است در اذکار نماز هر فرد وجود داشته باشد، در هر درس بیان شده و پس از بیان هر یک از اذکار نماز، نکات آن عبارت و اشتباهات احتمالی که ممکن است در قرائت آن اتفاق افتد بررسی شده و نحوه صحیح قرائت آن شرح داده شده است و ما می توانیم با توجه به این نکات، یک قرائت صحیح و فصیح و زیبا از اذکار و عبارات نماز داشته باشیم .

شما عزیزان می توانید با استفاده از این جزوه و نیز نوار آموزش قرائت نماز (توسط استاد سیف) با نحوه قرائت این اذکار به طور عملی آشنا شده و چگونگی تلفظ صحیح آنها را استماع کرده و به طریقه صحیح ، آنها را تقلید کنید . به منظور اینکه این مجموعه مفید واقع شود بهتر است به نکات زیر توجه کنید :

- ۱- پس از یادگیری نکات هر عبارت و یا درس و رعایت نکات ، قرائت خود را ضبط کنید و سپس گوش دهید و دقت کنید که آیا **اولاً** : نماز را درست می خوانید ؟ **ثانیاً** : آیا منظم و مرتب می خوانید ؟ **ثالثاً** : آیا صدایتان زیبا و رسا و جذاب است و در صورت متوجه شدن اشکالات در صد رفع آنها بر آید .
- ۲- در برخی از نکات بیان شده در اذکار نماز، نوشته شده : نکته تجویدی، یعنی اینکه رعایت این نکات واجب نیست و عدم رعایت آن سبب بطلان نماز نمی شود و تنها جنبه فصاحت و زیبایی دارد و بهتر است رعایت شود .
- ۳- سایر نکاتی که مربوط به تجوید نمی باشد، رعایت آنها در نماز واجب است و اگر رعایت نشود نماز باطل می شود و این نکات مربوط به صحت قرائت است

نه فصاحت و زیبایی .

۴- گاهی اشتباهات ما در قرائت علاوه بر اینکه سبب بطلان نماز می شود بلکه کفر آمیز نیز می باشد پس باید دقت کافی و لازم را در رعایت نکات ذکر شده داشته باشیم .

۵- هر درس برای یک هفته در نظر گرفته شده است و شما باید با برنامه ریزی منظم در طول هفته فقط نکات یک درس را از نوار گوش داده و تمرین نمایید تا برای شما عادت شود و از یاد گرفتن همه درسها و همه نکات به طور یکجا با هم پرهیز کنید تا موجب خستگی شما و عدم فراگیری صحیح نشود .

توجه داشته باشید که ما اگر نماز را صحیح و فصیح و زیبا بخوانیم به همان اندازه که صحیح و فصیح و زیبا می خوانیم حضور قلبمان نیز بیشتر می شود زیرا گاهی اوقات بر اثر بی توجهی و یا تکلفات بیش از حد، از اصل توجه نماز و حضور قلب غافل می شویم . پس باید سعی کنیم یک قرائت صحیح و بدون تکلف داشته باشیم در ضمن زیبا و دلپذیر هم باشد و شما می توانید با بهره گیری از این مجموعه و نوار معرفی شده ان شاء الله به این هدف نائل آید . امیدواریم که خداوند به همه ما توفیق صحت قرائت نماز، نظم قرائت نماز، فصاحت و تجوید و زیبایی و شکوه نماز را عطا فرماید تا بتوانیم به نماز توجه بیشتری کرده باشیم و ان شاء الله که خداوند توفیق شنیدن و پیروی از نماز بلند و بزرگ آقا امام زمان (عج) را عطا و روزی ما بفرماید .

آمین ربَّ العالمین

درس اول

اذان و اقامه

مستحب است پیش از نمازهای یومیه اذان و اقامه بگوییم .

اذکار اذان و اقامه :

اَللّٰهُ اَكْبَرُ

نکات

۱) همزه اَللّٰهُ و همزه اَكْبَر خوب بیان شود یعنی تیزی همزه را بیان کنیم و

توجه کنیم ((الف)) در اَكْبَر تبدیل به ((واو)) نشود .

۲) فتحه و ضمه اَللّٰهُ و فتحه ((ب)) در اَكْبَر را نکشیم (چه کنیم صدای کوتاه

کشیده نشود ؟ باید سریع رد شویم و مکث نکنیم) .

۳) ((ل)) در لفظ مبارک الله را درشت بگوییم (نکته تجویدی)

۴) در هنگام وصل علامت حرف ((ر)) در کلمه اَكْبَر ضمه می باشد و به حرف

. ((ل)) وصل شود یعنی اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَكْبَرُ

۵) این ذکر در اذان ۴ بار و در اقامه ۲ بار گفته می شود .

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

نکات

- ۱) چهار همزه موجود در این ذکر را خوب بیان کنیم (أَشْهَدُ ، أَنْ ، إِلَهَ ، إِلَّا)
- ۲) ضمه در أَشْهَدُ و فتحه در إِلَهَ که صداهاى کوتاه هستند را کشیده نخوانیم
یعنى سریع رد شویم .
- ۳) ((ه)) را در أَشْهَدُ صحیح بیان کنیم ودقت کنیم با بیان کردن ((ه))، ((شین))
أَشْهَدُ تشدید نگیرد یعنی أَشْهَدُ نشود و ((ه)) تبدیل به ((ح)) نشود.
- ۴) ((ه)) را در الله آخر جمله بیان کنیم و حذف نشود.
- ۵) در ((أَنْ لَا)) نون را در لام ادغام کنیم یعنی مى شود أَلَا (نکته تجویدی)
- ۶) کشیدن مد در ((لَا)) (نکته تجویدی)
- ۷) ((ل)) در لفظ الله را درشت بگوییم (نکته تجویدی)
- ۸) این ذکر ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه گفته مى شود.

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

نکات

- ۱) همزه أَشْهَدُ و همزه أَنَّ را بیان کنیم .
- ۲) ضمه در أَشْهَدُ و فتحه ((ن)) در أَنَّ را نکشیم یعنی سریع رد کنیم .

۳) ((ه)) را در اَشْهَدُ بیان کنیم و با بیان ((ه)) شین را مشدّد نکنیم .

۴) ((ه)) را در الله آخر جمله بیان کنیم .

۵) ((ح)) را در مُحَمَّدًا عربی تلفظ کنیم یعنی با یک گرفتگی در گلو شبیه به

صدای گلو صاف کردن تلفظ کنیم .

۶) ادغام تنوین مُحَمَّدًا در ((ر)) رَسولُ ، یعنی به این صورت بخوانیم

مُحَمَّدَ رَسولُ الله (نکته تجویدی)

۷) رعایت غنة نون در اَنّ و میم مشدّد در مُحَمَّدًا ، یعنی روی نون و میم مشدّد

کمی کشش ایجاد کنیم (نکته تجویدی)

۸) گاهی ما برای عظمت دادن به نام شریف پیامبر فتحه ((ح)) را می کشیم

این صحیح نیست اگر کششی خواستیم انجام دهیم روی میم مشدّد انجام

دهیم نه فتحه ((ح)) .

۹) ((ل)) در لفظ مبارک الله را درشت بگوییم (نکته تجویدی)

۱۰) این ذکر ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه گفته می شود .

اَشْهَدُ اَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللهِ

نکات

۱) همزه اَشْهَدُ و همزه اَنّ را بیان کنیم .

۲) ضمه در اَشْهَدُ و فتحه ((ن)) در اَنّ را نکشیم یعنی سریع رد کنیم .

(۳) « ه » را در اَشْهَدُ بیان کنیم و با بیان آن شین را مشدّد نکنیم .

(۴) « ه » را در الله آخر جمله بیان کنیم .

(۵) « ع » را در عَلِيًّا عربی تلفظ کنیم یعنی یک مقدار غلیظ بگوییم .

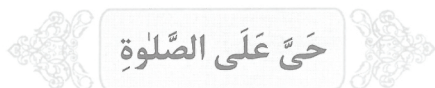
(۶) تنوین عَلِيًّا در « واو » وَلِيُّ ادغام شود یعنی به این صورت بخوانیم
عَلِيَّ وَلِيُّ الله (نکته تجویدی)

(۷) به تشدید « ی » در عَلِيًّا توجه کنیم یعنی روی « ی » کمی مکث کنیم .

(۸) دقت کنیم « ه » در اَشْهَدُ تبدیل به « ح » نشود و مثل فارسی خوانده شود .

(۹) « ل » در لفظ مبارک الله را درشت بگوییم . (نکته تجویدی)

(۱۰) این ذکر جزء اذان و اقامه نیست ولی خوب است به قصد قربت ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه گفته شود .

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

نکات

(۱) « ح » را در حَيَّ باید عربی بگوییم و با یک گرفتگی در گلو تلفظ کنیم .

(۲) « ی » در حَيَّ مشدّد است پس کمی با مکث باید تلفظ شود .

(۳) فتحه « ی » در حَيَّ تبدیل به کسره نشود، حَيَّ صحیح نیست .

(۴) « ع » در عَلِي باید غلیظ و به صورت عربی تلفظ شود .

(۵) « ص » در صَلَاة را عربی تلفظ کنیم یعنی درشت و پر از گلویمان بگوییم و

دقت کنیم دندانهایمان روی هم باشد و نگذاریم زبان از بین دندانها نفوذ کند و نوک زبانی نشود.

۶) اگر خواستیم بعد از بیان این ذکر وقف کنیم «ة» در «الصَّلَاةِ» تبدیل به «ه» می شود ولی اگر خواستیم تکرارش را به هم وصل کنیم همان «ة» را می خوانیم با حرکت کسره به این صورت :

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

۷) این ذکر ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه خوانده می شود.

نکات

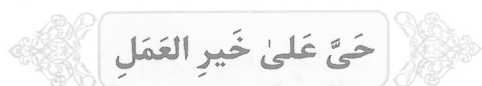
- ۱) «ح» در حَيَّ باید با گرفتگی در گلو و عربی تلفظ شود.
- ۲) «ی» در حَيَّ مشدّد است پس کمی با مکث باید تلفظ شود.
- ۳) «ی» در حَيَّ فتحه دارد تبدیل به کسره نکنیم ، حَيَّ صحیح نیست .
- ۴) «ع» در عَلَيَّ باید عربی و غلیظ تلفظ شود.
- ۵) «ل» در الْفَلَاح تلفظ شود و حذف نگردد، عَلَيَّ اَفْلَاح غلط است .

۶) «ح» در الفلاح عربی و با یک گرفتگی در گلو تلفظ شود و اگر خواستیم

تکرارش را به هم وصل کنیم «ح» کسره می گیرد به این صورت :

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

۷) این ذکر ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه خوانده می شود.

نکات

۱) «ح» در حَيَّ باید عربی و با گرفتگی در گلو بیان شود.

۲) «ی» در حَيَّ مشدّد است و باید با کمی مکث تلفظ شود.

۳) «ی» در حَيَّ مفتوح است نباید کسره بگیرد. (حَيَّ غلط است)

۴) «ع» در عَلَيَّ و در الْعَمَلِ باید عربی و غلیظ تلفظ شود.

۵) فتحه «خ» در خَيْرِ را دقت کنیم کسره نشود. (خَيْرِ غلط است)

۶) «ی» در خَيْرِ را خوب بیان کنیم تا حذف نشود.

۷) اگر خواستیم تکرار این ذکر را به هم وصل کنیم به این صورت می باشد:

حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ

۸) این ذکر ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه خوانده می شود.

(۱) «ق» در قَدْ و در قَامَت باید عربی تلفظ شود یعنی سفت و محکم از ته گلو ادا شود تا با «غ» و «گ» اشتباه نشود.

(۲) «ص» در الصَّلَاة را عربی تلفظ کنیم یعنی درشت و پُر از گلویمان بگوییم و دقت کنیم دندانهایمان روی هم باشد و زبان از بین دندانها نفوذ نکند و نوک زبانی نشود.

(۳) اگر خواستیم بعد از بیان این ذکر وقف کنیم «ة» در «الصَّلَاة» تبدیل به «ه» می شود ولی اگر خواستیم تکرارش را به هم وصل کنیم همان «ة» را می خوانیم با حرکت ضمّه به این صورت :

قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ

(۴) این ذکر فقط در اقامه ، ۲ مرتبه خوانده می شود و در اذان گفته نمی شود.

(اللَّهُ أَكْبَرُ که نکاتش در ابتدای درس بیان شد و لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ که آن هم

نکاتش در ذکر أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ذکر شد.)

اللَّهُ أَكْبَرُ ۲ مرتبه در اذان و ۲ مرتبه در اقامه خوانده می شود.

ذکر لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۲ مرتبه در اذان و ۱ مرتبه در اقامه خوانده می شود.

درس دوم

قُرْآنُ سورَةُ حَمْد (۱)

در رکعت اول و دوم نمازهای واجب یومیة ، انسان باید اول سورَةُ حَمْد و بعد از آن یک سورَةُ تمام بخواند . نکات تکبیرة الاحرام در درس اول بیان شده اما می دانیم که مستحب است قبل از خواندن حَمْد و سورہ یک استعاذہ بگوییم .
ذکر استعاذہ :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

نکات

- (۱) «ع» در أَعُوذُ عربی و کمی غلیظ تلفظ شود .
- (۲) «ذ» در أَعُوذُ را نوک زبانی و نازک تلفظ کنیم تا با تلفظ عربی باشد و تبدیل به «ز» یا «ظ» نشود یعنی نوک زبان را بین دندانها قرار دهیم و نازک و ظریف تلفظ کنیم .
- (۳) «ط» در الشَّيْطَانِ را عربی تلفظ کنیم به این صورت که زبان را یک مقدار عقب ببریم و سعی کنیم از گلو به حالت پر و درشت تلفظ کنیم تا به «ت» تبدیل نشود .
- (۴) «ج» را در الرَّجِيمِ یک مقدار تیز و ظریف بگوییم که فصیح باشد . (نکته تجویدی)

۵) تشدید «ش» در الشَّيْطَانِ و «ر» در الرَّجِيمِ را رعایت کنیم و با کمی مکث بخوانیم .

۶) ضمهٔ اَعُوذُ و کسرهٔ «ها» در بِاللهِ که حرکت کوتاه هستند را نکشیم .

۷) «ل» در لفظ مبارک بِاللهِ نازک خوانده می شود . (نکته تجویدی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نکات

۱) به تشدید «ر» در الرَّحْمَنِ و در الرَّحِيمِ دقت کنیم و آنها را با کمی مکث بخوانیم .

۲) «ح» را در الرَّحْمَنِ و الرَّحِيمِ با یک گرفتگی در گلو و عربی بخوانیم .

۳) «ل» در لفظ مبارک الله را نازک بگوییم . (نکته تجویدی)

۴) «ه» در کلمهٔ الله فارسی گفته شود و تبدیل به «ح» نشود .

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

نکات

۱) «ح» در الحمدُ را با گرفتگی در گلو و عربی تلفظ کنیم .

۲) «ل» اول در کلمهٔ لِلَّهِ تبدیل به «ر» نشود «الْحَمْدُ لِلَّهِ» غلط است .

۳) «ع» در الْعَالَمِينَ عربی و کمی غلیظ بیان شود .

۴) تشدید «ب» در رَبِّ را بیان کنیم با کمی مکث روی «ب».

۵) ضَمُّه الْحَمْدُ و کسرهٔ «ه» در لِلَّهِ صداهاى کوتاه هستند پس دقت کنیم آنها را کشیده بخوانیم .

۶) «ل» در لفظ مبارک لِلَّهِ را نازک بگوییم . (نکتهٔ تجویدی)

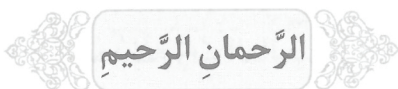
۷) نیمی از یک کلمه را با نیمی از کلمه دیگر بخوانیم و وسط این کلمات توقف نکنیم طوری که کلمات مبهم و بی معنی بشوند. مثلاً این طور بخوانیم :

(الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ) این اشتباه است باید این کلمات را سر هم و پیوسته بخوانیم .

۸) دقت کنیم برای بیان کامل حرف آخر جمله آن را مشدّد نکنیم .

(العَالَمِينَ غلط است)

«نکتهٔ مهم: توجه کنید این اشتباه ممکن است برای همهٔ ذکرها پیش آید.»

نکات

۱) تشدید «ر» در الرَّحْمَانِ و الرَّحِيمِ را دقت کنیم و با کمی مکث بخوانیم.

۲) «ح» در الرَّحْمَانِ و نیز الرَّحِيمِ را با یک گرفتگی در گلو و عربی بخوانیم.

۳) «ما» را در الرَّحْمَانِ نازک بگوییم . (نکتهٔ تجویدی)

- ۱) کسر «ك» در مَالِكِ را نکشیم.
 - ۲) دقت کنیم فتحه «ی» در یَوْمِ به ضمه تبدیل نشود. «یَوْمِ» غلط است.
 - ۳) «و» در یَوْمِ بیان شود و حذف نشود.
 - ۴) تشدید «د» در الدِّین دقت شود و با کمی مکث خوانده شود.
 - ۵) «ما» را در «مَالِكِ» نازک بخوانیم. (نکته تجویدی)
 - ۶) دقت کنیم به حرف «ی» در یَوْمِ تشدید ندهیم.
- «مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ» غلط است.

قرائت سورة حمد (۲)

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

نکات

۱) تشدید ((ی)) در إِيَّاكَ را دقت کنیم و مراقب باشیم با مشدّد کردن آن ((ن)) در نَعْبُدُ و نیز ((ن)) در نَسْتَعِينُ مشدّد نشود یعنی تنها روی ((ی)) مکث می کنیم. إِيَّاكَ نَعْبُدُ و إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ غلط است.

۲) فتحه ((ک)) در هر دو إِيَّاكَ و ضمه ((د)) در نَعْبُدُ و ((ت)) در نَسْتَعِينُ کشیده نشود.

۳) ((ع)) در نَعْبُدُ و در نَسْتَعِينُ عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.

۴) ((ع)) در نَعْبُدُ و ((ت)) در نَسْتَعِينُ حذف نشود و کامل بیان شود.

۵) ((و)) در بین دو عبارت این آیه را بهتر است عربی تلفظ کنیم یعنی با دندانهایمان نگوئیم بلکه از بین دو لب به طوری که لبمان به دندان مماس نشود. (نکته تجویدی)

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

نکات

- (۱) «ص» و «ط» در الصِّرَاطَ را عربی و درشت و پر از گلو تلفظ کنیم .
- (۲) «ق» در المُسْتَقِيمَ را محکم و از ته گلو و به حالت عربی تلفظ کنیم .
- (۳) «ت» در المُسْتَقِيمَ بیان شود و حذف نگردد .
- (۴) «ه» در إِهْدِنَا بیان شود و حذف نگردد و نیز تبدیل به «ح» نشود .
- (۵) «ص» و «ط» در الصِّرَاطَ با «س» و «ت» در المُسْتَقِيمَ جا به جا نشود .

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

نکات

- (۱) «ص» و «ط» در صِرَاطَ را عربی و درشت و پر از گلو تلفظ کنیم .
- (۲) «ذ» در الَّذِينَ باید عربی و نازک و نوک زبانی تلفظ شود .
- (۳) «ع» در أَنْعَمْتَ و در عَلَيْهِمْ نیز باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود .
- (۴) «الف» و «ع» در أَنْعَمْتَ جا به جا نشود یا هر دو «الف» یا «ع» نشود .
- (۵) فتحة حرف «ل» در کلمه الَّذِينَ کشیده نشود .

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

نکات

۱) ((غ)) در غَيْرِ و در الْمَغْضُوبِ باید عربی و بر عکس ((ق)) که سفت و محکم

تلفظ می شود باید سست و قابل کشش تلفظ شود.

۲) فتحه ((غ)) در غَيْرِ را کشیده بخوانیم و سریع رد شویم.

۳) دقت کنیم قبل از غَيْرِ یک همزه اضافه نکنیم.

۴) ((ل)) در الْمَغْضُوبِ باید با دقت بیان شده و تبدیل به ((م)) نشود.

غَيْرِ مَغْضُوبِ غلط است.

۵) ((ض)) در الْمَغْضُوبِ و در الضَّالِّينَ باید عربی تلفظ شود یعنی یک دالِ

دندانی درشت بگوییم تا ضاد فصیح تلفظ شود به این ترتیب که ابتدا یک ((د))

می گوییم سپس آنرا از بین دندان می گوییم و در پایان آنرا درشت می کنیم.

۶) تشدید ((ض)) و ((ل)) در وَلَا الضَّالِّينَ باید دقت شود و کمی مکث انجام

شود، دقت به تشدید ((ل)) گاه سبب می شود که لام درشت بیان شود باید

دقت کنیم ((ل)) درشت نشود.

۷) مد ((ضَا)) در وَ لَا الضَّالِّينَ کشیده شود. (نکته تجویدی)

۸) ((و)) در وَ لَا الضَّالِّينَ عربی تلفظ شود یعنی با دندانهایمان نگوییم بلکه از

بین دو لب بگوییم و لبمان به دندان مماس نشود.

درس چهارم

قِرَاءَتِ سُورَةِ تَوْحِيد

بعد از سُورَةُ حَمْد به جای سُورَةُ تَوْحِيد هر سُورَةُ دیگری را می‌توانیم بخوانیم اما مشهورترین سُوره و پر استفاده‌ترین سُوره‌ای که خوانده می‌شود سُوره مبارکَةُ تَوْحِيد است که نکات آن را بررسی می‌کنیم .

نکات بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ را در درس دوم ذکر کردیم .

قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ

نکات

- ۱) ((ق)) در قُل را دقت کنیم تبدیل به ((غ)) و ((گ)) نشود یعنی عربی و سفت و محکم از ته گلو تلفظ کنیم .
- ۲) ((ه)) در هُوَ دقیق بیان شود و حذف نگردد و تبدیل به ((ح)) نشود .
- ۳) همزه در أَحَد را بیان کنیم یعنی تیزی همزه را رعایت کنیم .
- ۴) ((ح)) در أَحَد باید عربی تلفظ شود یعنی با یک گرفتگی در گلو .
- ۵) ((د)) در أَحَد خوب بیان شود و تبدیل به ((ت)) نشود یعنی ظریف و روان با یک تکان کوچک تلفظ شود .
- ۶) ((و)) در هُوَ بهتر است عربی تلفظ شود یعنی با دندانهایمان نگوئیم بلکه از بین دو لب ادا شود و لبمان به دندان مماس نشود .

نکات

۱) «ص» در الصَّمَد را درشت و پراز گلو تلفظ می کنیم و به دلیل مشدد

بودن آن با کمی مکث می خوانیم .

۲) «د» در الصَّمَد را با یک تکان کوچک ، ظریف و روان تلفظ می کنیم تا

تبدیل به «ت» نشود .

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

نکات

۱) «د» در يَلِدْ و نیز در يُولَدْ خوب بیان شوند و با یک تکان کوچک و تبدیل

به «ت» نشوند .

۲) کودکان دبستانی ممکن است «ل» در لَمْ يَلِدْ را «ی» بخوانند یعنی بگویند

يَمْ يَلِدْ که باید «ل» را برای آنها صدا کشی کنیم تا درست تلفظ کنند .

نکات

- ۱) «ن» یکن در «ل» لهو ادغام می شود یُکَلَّه و . (نکته تجویدی)
- ۲) حرکت «ه» در لهو اشباع می شود و نباید کوتاه بخوانیم بلکه کشیده می خوانیم یعنی «لَهُ» .
- ۳) «و» در کُفُوًا تبدیل به «ف» نشود و بهتر است «و» را به صورت عربی یعنی از بین دلب بدون اینکه با دندانها مماس شود تلفظ کرد .
- ۴) همزه در أَحَد را بیان کنیم یعنی تیزی همزه را رعایت کنیم .
- ۵) «ح» در أَحَد باید عربی تلفظ شود یعنی با یک گرفتگی در گلو .
- ۶) «د» در أَحَد خوب بیان شود و تبدیل به «ت» نشود یعنی ظریف و روان با یک تکان کوچک تلفظ شود .

درس پنجم

رکوع و سجده

در هر رکعت بعد از قرائت باید به اندازه ای خم شویم که بتوانیم دست را به زانو بگذاریم این عمل را رکوع می گویند و نمازگزار باید در هر رکعت از نمازهای واجب و مستحب بعد از رکوع دو سجده کند و در سجده پیشانی و کف دو دست و سر دو زانو و سر دو انگشت بزرگ پاها را باید بر زمین بگذارد.

ذکر رکوع :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ

نکات

- ۱) ((ح)) در سُبْحَانَ باید عربی و با کمی گرفتگی در گلو تلفظ شود.
- ۲) ((ع)) در الْعَظِيمِ نیز باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- ۳) ((ظ)) در الْعَظِيمِ باید نوک زبانی و درشت به حالت عربی تلفظ شود.
- ۴) گاه برای اینکه ((ع)) و ((ظ)) در الْعَظِيمِ را درشت بخوانیم یک همزه به آن اضافه می کنیم دقت کنیم این همزه اضافه را تلفظ نکنیم یعنی اعْظِيمِ نشود.
- ۵) ((ح)) در بِحَمْدِهِ باید عربی و با کمی گرفتگی در گلو تلفظ شود و توجه داشته باشیم که حرف آخر بِحَمْدِهِ ((ه)) می باشد و باید تلفظ شود.
- ۶) فتحه در سُبْحَانَ و کسره در الْعَظِيمِ نباید کشیده شود.
- ۷) تشدید ((ب)) در رَبِّي را دقت کنیم و با کمی مکث بخوانیم.

بعد از رکوع دوباره به حالت ایستاده (قیام) بر می گردیم .
ذکر قیام قبل از رفتن به سجده :

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

نکات

۱) «ع» در سَمِعَ باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود و نیز به «ی» تبدیل نشود .
سَمِی غلط است .

۲) دقت کنیم فتحه و کسره لِمَنْ بیان شود .

۳) دقت کنیم «ن» در لِمَنْ تبدیل به «ل» نشود . «لِمَ لِحَمْدِهِ» غلط است .

۴) صداهای کوتاه را کشیده خوانیم .

۵) «ح» در حَمْدَهُ باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود .

ذکر سجده :

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ

نکات

۱) «ح» در سُبْحَانَ عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود .

۲) به تشدید «ب» در رَبِّي توجه شود و با مکث خوانده شود .

۳) «ع» در الْأَعْلَى باید عربی و کمی غلیظ خوانده شود و با الف قبل از آن

مخلوط نشود و یا هر دو را «الف» و یا هر دو را «ع» نخوانیم .

۴) «ح» در بِحَمْدِهِ عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود .

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَآتُوبُ إِلَيْهِ

نکات

- ۱) ((غ)) در **أَسْتَغْفِرُ** باید عربی ونرم و راحت تلفظ شود و تبدیل به ((ق)) نشود.
- ۲) فتحة ((ت)) در **أَسْتَغْفِرُ** کشیده نشود و سریع رد شویم .
- ۳) فتحة ((ه)) در **اللَّهِ** تبدیل به ضمه نشود و ضمه ((ب)) در **آتُوبُ** تبدیل به کسره نشود و کسره ((الف)) در **إِلَيْهِ** تبدیل به فتحة نشود.
- ۴) این ذکر معمولاً بین دو سجده گفته می شود.

دو نکته دیگر اذکار رکوع و سجده

- ۱) می توانیم به جای اذکار رکوع و سجده سه بار **سُبْحَانَ اللَّهِ** بگوییم به این صورت : **سُبْحَانَ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ** ، دقت کنیم کسره های **اللَّهُ** کشیده نشود و سریع رد شویم .
- ۲) اگر خواستیم اذکار رکوع و سجده را دو بار پشت سر هم بگوییم در اولین **وَبِحَمْدِهِ** حرکت ((ه)) اشباع می شود و باید کشیده بخوانیم به این صورت : **وَبِحَمْدِهِ** و اگر خواستیم بعد از اذکار رکوع و سجده صلوات بفرستیم بهتر است بعد از این اذکار توقف کرده سپس صلوات بفرستیم .

ذکر برخواستن :

بِحَوْلِ اللَّهِ وَقُوَّتِهِ أَقُومُ وَ أَقْعُدُ

نکات

- (۱) «ح» در بِحَوْلِ عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.
- (۲) فتحه «ح» در بِحَوْلِ را تبدیل به ضمه کنیم . بِحَوْلِ غلط است .
- (۳) «و» در بِحَوْلِ حذف نشود و بیان شود.
- (۴) «ق» در قُوَّتِهِ و نیز در أَقُومُ وَ أَقْعُدُ عربی و محکم و سفت از ته گلو بیان شود و به «غ» و «گ» تبدیل نشود.
- (۵) حرکت «ه» در قُوَّتِهِ اشباع شده و باید کشیده خوانده شود یعنی قُوَّتِهِی.
- (۶) قبل از أَقُومُ «واو» وجود ندارد دقت کنیم «و» اضافه نشود.
- (۷) «الف» در أَقُومُ خوب بیان شود و حذف نگردد.
- (۸) «ع» در أَقْعُدُ عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- (۹) «د» در أَقْعُدُ باید خوب و با یک تکان کوچک بیان شود و تبدیل به «ت» نشود.
- (۱۰) می توانیم به «ه» در قُوَّتِهِ ی یک مدّ مستحب بدهیم و انتهای آن را بکشیم .
(نکته تجویدی).

درس ششم

قنوت

در رکعت دوم هر نماز، مستحب است بعد از قرائت حمد و سوره، پیش از رکوع، قنوت خوانده شود که دعاهای مختلفی را می توان در قنوت خواند. ما به یکی از اذکار آن اشاره می کنیم.

ذکر قنوت :

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

نکات

- (۱) «ح» در حَسَنَةً باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.
 - (۲) «ع» در عَذَاب باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
 - (۳) «ذ» در عَذَاب نیز باید عربی و نازک و نوک زبانی تلفظ شود.
 - (۴) «ق» در قِنَا باید عربی و سفت و محکم از ته گلو تلفظ شود.
 - (۵) می توانیم این ذکر را با سه نفس بخوانیم به این صورت :
- (رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً) (وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً) (وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ)
- و یا با دو نفس یعنی دو جمله اول را با هم و جمله سوم را مجزا خواند و یا همه را با یک نفس بخوانیم که در این صورت تنوین «ة» در هر دو حَسَنَةً خوانده می شود و در «واو» بعدش ادغام می شود یعنی حَسَنَتَوَّ خوانده می شود.

درس هفتم

تسبیحات اربعه

در رکعت سوم و چهارم نمازهای سه و چهار رکعتی ذکر تسبیحات اربعه گفته می شود.

ذکر تسبیحات اربعه :

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

نکات

- (۱) صداهای کوتاه را نکشیم و سریع رد شویم .
- (۲) ((ح)) را در سُبْحَانَ وَالْحَمْدُ باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ کنیم .
- (۳) سه همزه موجود در این ذکر را خوب بیان کنیم (إِلَهَ ، إِلَّا ، أَكْبَرُ)
- (۴) این ذکر را می توانیم با چهار نفس بخوانیم به این صورت :
(سُبْحَانَ اللَّهِ) (وَالْحَمْدُ لِلَّهِ) (وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) (وَاللَّهُ أَكْبَرُ)
و یا با دو نفس یعنی عبارتها را دو تا دو تا با هم بخوانیم و یا با یک نفس .
- (۵) می توانیم مدّ لا را در لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بکشیم . (نکته تجویدی)
- (۶) این ذکر معمولاً سه بار گفته می شود .

درس هشتم

تَشْهَد

در رکعت دوم تمام نمازهای واجب و رکعت سوم نماز مغرب و رکعت چهارم نماز ظهر و عصر و عشا باید انسان بعد از سجده دوم بنشیند و در حال آرام بودن بدن تشهد بخواند.

اذکار تشهد:

الْحَمْدُ لِلَّهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

نکات الْحَمْدُ لِلَّهِ در درس دوم و أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ در درس اول بیان شد. حال ادامه اذکار تشهد را بررسی می کنیم.

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

نکات

- ۱) ((ح)) در وَحْدَهُ باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.
- ۲) اگر خواستیم وقف انجام دهیم باید بعد از وَحْدَهُ وقف کنیم که در این صورت ((ه)) ساکن است ولی اگر وقف نکردیم حرکت ((ه)) در وَحْدَهُ اشباع می شود و باید کشیده خوانده شود یعنی وَحْدَهُو.
- ۳) فتحه ((ك)) در شَرِيكَ را نکشیم و سریع رد شویم.
- ۴) دقت کنیم ((ل)) در شَرِيكَ لَهُ مشدّد نشود و مکث روی آن نکنیم.

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

نکات

- (۱) ((ح)) در مُحَمَّدًا باید عربی و با گرفتگی در گلو گفته شود.
- (۲) ((ع)) در عَبْدُهُ و نیز باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- (۳) حرکت ((ه)) در عَبْدُهُ و اشباع می شود و باید کشیده خوانده شود.
- (۴) دقت کنیم اینجا تنوین مُحَمَّدًا در حرف بعدش ادغام نمی شود و در واقع اظهار می شود یعنی نون کاملاً گفته می شود مُحَمَدَن .

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

نکات

- (۱) ((ص)) در صَلِّ باید عربی و درشت و پر از گلو تلفظ شود.
- (۲) ((ع)) در عَلٰی باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- (۳) ((ح)) در هر دو کلمه مُحَمَّدٍ و عَلٰی باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.
- (۴) فتحه ((م)) در اَللّٰهُمَّ ، کسره ((ل)) در صَلِّ ، فتحه ((ح)) در مُحَمَدٍ و کسره ((ل)) در آل همه صداهاى کوتاه هستند و نباید کشیده خوانده شوند.
- (۵) تنوین ((د)) در مُحَمَدٍ نیز در ((و)) بعدش ادغام می شود. (نکته تجویدی).
- (۶) اگر می خواهیم کششی انجام دهیم باید روی حروف مشدّد و تنوینها انجام دهیم نه روی صداهاى کوتاه .

درس نهم

سلام

بعد از تشهد رکعت آخر نماز در حالیکه نشسته و بدن آرام است ذکر سلام

را می گوئیم .

اذکار سلام :

اَلسَّلَامُ عَلَیْكَ اَیُّهَا النَّبِیُّ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَکَاتُهُ

نکات

- ۱) «ع» در عَلَیْكَ باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- ۲) دقت شود فتحه «ل» در عَلَیْكَ تبدیل به کسره نشود.
- ۳) فتحه «ک» در عَلَیْكَ و ضمه «ی» در نَبِیُّ کشیده نشود و سریع رد شویم.
- ۴) تشدید «ی» در اَیُّهَا و تشدید «ن» و «ی» در النَّبِیُّ با کمی مکث خوانده شود.
- ۵) «ح» در رَحْمَةُ باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.
- ۶) «ه» در بَرَکَاتُهُ باید خوب بیان شود و با «ح» جابه جا نشود.

اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلٰی عِبَادِ اللّٰهِ الصّٰلِحِيْنَ

نکات

- (۱) «ع» در عَلَيْنَا و نیز در عَلٰی و عِبَادِ باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- (۲) «ص» در الصّٰلِحِيْنَ باید عربی و درشت و پر از گلو تلفظ شود.
- (۳) «ح» در الصّٰلِحِيْنَ باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

نکات

- (۱) «ع» در عَلَيْكُمْ باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.
- (۲) دقت کنیم که فتحه «ل» در عَلَيْكُمْ تبدیل به کسره نشود.
- (۳) دقت کنیم «م» در عَلَيْكُمْ در «و» وَ رَحْمَةُ ادغام نشود و میم کامل بیان شود.
- (۴) «ح» در رَحْمَةُ باید عربی و با گرفتگی در گلو تلفظ شود.
- (۵) «ه» در بَرَكَاتُهُ باید خوب بیان شود و با «ح» جابجا نشود.

درس دهم

قُرْآنَتِ سوره های کوثر، عصر و قدر

در درس چهارم گفتیم که به جای سوره توحید، هر سوره ای را می توانیم بخوانیم در این درس به نکات مهم موجود در سه سوره کوثر، عصر و قدر می پردازیم :

اگر خواستیم سوره کوثر را بخوانیم باید به حرف ((ث)) در کلمه کَوْثَر توجه کنیم و آن را نازک و نوک زبانی تلفظ کنیم .

همچنین دقت کنیم فتحه حرف ((ک)) تبدیل به ضمه نشود. کَوْثَر غلط است.

اگر خواستیم سوره عصر را بخوانیم به ((ص)) توجه ویژه داشته باشیم و آنرا درشت و پر از گلو تلفظ کنیم در کلمات وَالْعَصْر ، وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ، وَ تَوَاصَوْا بِالْحَقِّ ، وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ.

اگر خواستیم سوره قدر را بخوانیم باید به سه نکته توجه کنیم :

۱) ((ق)) را عربی و محکم و سفت از ته گلو تلفظ کنیم در لَيْلَةِ الْقَدْرِ .

۲) ((ط)) در مَطْلَعِ را عربی و درشت و پر، از گلو تلفظ کنیم .

۳) ((ع)) در مَطْلَعِ نیز باید عربی و کمی غلیظ تلفظ شود.

اذکار اذان

اذکار اقامه

۴ بار	اَللّٰهُ اَكْبَرُ	۲ بار	اَللّٰهُ اَكْبَرُ
۲ بار	اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ	۲ بار	اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ
۲ بار	اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ	۲ بار	اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
۲ بار	اَشْهَدُ اَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللّٰهِ	۲ بار	اَشْهَدُ اَنَّ عَلِيًّا وَلِيُّ اللّٰهِ
۲ بار	حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ	۲ بار	حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
۲ بار	حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ	۲ بار	حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
۲ بار	حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ	۲ بار	حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ
۲ بار	قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ	۲ بار	اَللّٰهُ اَكْبَرُ
۲ بار	اَللّٰهُ اَكْبَرُ	۲ بار	لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ
۱ بار	لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ		

پیامبر اکرم (صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم) :

اَوْصِيكُمْ بِالصَّلَاةِ وَحِفْظِهَا

فَإِنَّهَا خَيْرُ الْعَمَلِ وَهِيَ عَمُودُ

دِينِكُمْ .

وصیت می کنم شما را به نماز و حفظ آن ،

پس همانا آن بهترین عمل و ستون دین شماست .

میزان الحکمة

... الله الله في الصلوة فانها عمود دينكم ...

... خدا را خدا را در باره نمازتان همانا که آن

ستون دین شماست .

امام علی علیه السلام

این کتاب همراه نوار آموزشی می باشد
تهیه و تدوین توسط مهد قرآن استان تهران
به سفارش بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص)